

Кафедра оперно-симфонічного диригування

Фахова практика в музичному театрі

Освітній ступінь

магістр

Курс	1-2
Семестр	1,2,3

Спеціальність

B5 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Оперно-симфонічне
диригування

ECTS	11
Загальний обсяг годин	330
Практичне заняття	144
Самостійна робота	186

Статус

обов'язкова

Форма контролю

Залік

Інформація про викладачів

ППП	Пласкіна Віктор Михайлович, викладач кафедри оперно-симфонічного диригування НМАУ ім. П.Чайковського, народний артист України
e-mail	kafedraopsymph@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Мета: опанування професійних диригентських навичок у роботі з оркестром, хором, солістами, кардибалетом та постановочною частиною над постановкою оперної вистави у театрі; формування у студента професійних компетенцій необхідних для самостійної творчої роботи в музичних театрах.

Завдання:

- усвідомлення сутності професії диригента музичних вистав, його функцій, завдань і специфіки діяльності;
- розуміння основоположних засад диригування музичних вистав;
- опанування прийомами техніки диригування музичних вистав;
- оволодіння навичками роботи з солістами, вокальним ансамблем, хором, оркестром, балетом та принципами їх взаємодії у досягненні цілісності музичної вистави.
- побудова концепції та драматургії музичної вистави у виконавській діяльності і створення індивідуальної художньої інтерпретації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- специфіку професійної діяльності диригента музичних вистав, його функціональні обов'язки і завдання;
- основоположні засади диригентської майстерності, елементи мануальної техніки диригента музичних вистав;
- методологію роботи диригента музичних вистав з солістами, вокальним ансамблем, хором, оркестром і балетом, принципи їх взаємодії у досягненні цілісності оперної вистави;

вміти:

- враховувати специфіку діяльності диригента музичних вистав в контексті виконання його професійних функцій і завдань;
- спиратися на основоположні засади оперного диригування в контексті роботи над музичною виставою;
- застосовувати методологію роботи диригента музичних вистав з солістами, вокальним ансамблем, хором, оркестром і балетом, принципи їх взаємодії у досягненні цілісності музичної вистави.
- вміти розв'язувати складні поточні завдання і приймати професійні рішення застосовуючи систему інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії світової музики та виконавства.
- використовувати державну мову, як основне джерело для комунікації в колективі музичних театрів.

Програмні компетентності**Загальні компетентності (ЗК)**

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.

СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПНР 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності

ПНР 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПНР 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПНР 5. Побудувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській

діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПНР 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПНР 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПНР 9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

Перелік тем

Тема 1. Головні прийоми та технічні особливості роботи диригента над постановкою музичної вистави.

Тема 2. Розгляд плану постановки музичної вистави.

Тема 3. Підготовка нотного матеріалу з бібліотекою музичного театру.

Тема 4. Робота з режисерським управлінням театру для підготовки плану постановки музичної вистави.

Тема 5. Робота в команді постановочно-режисерської групи над розподілом ролей музичної вистави.

Тема 6. Зустріч з вокальними концертмейстерами-репетиторами.

Тема 7. Робота диригента у класі з вокалістами над вокальними партіями.

Тема 8. Робота над вокальними ансамблями музичної вистави.

Тема 9. Технічна зустріч диригента з оркестром для освоєння нового нотного матеріалу.

Тема 10. Планування роботи з оркестром.

Тема 11. Проведення коректурних репетицій оркестру музичної вистави.

Тема 12. Зустріч з хормейстером-постановником музичної вистави.

Тема 13. Репетиції диригента з хором.

Тема 14. Зустріч з балетмейстером-постановником балетних номерів музичної вистави.

Тема 15. Зустріч з балетною групою.

Тема 16. Зустріч з режисером -постановником музичної вистави.

Тема 17. Відвідування мізансценних репетицій.

Тема 18. Проведення співанок з вокалістами.

Тема 19. Проведення співанок солістів і хору.

Тема 20. Сидячі оркестрові репетиції.

Тема 21. Проведення повноцінних оркестрових репетицій з мізансценами на основній сцені.

Тема 22. Проведення оркестрових репетицій у костюмах в декораціях і сценічному світловому оформленні.

Тема 23. Проведення генеральних оркестрових репетицій музичної вистави.

Тема 24. Прем'єра музичної вистави.

Форми та технології навчання

Заняття з дисципліни «**Фахова практика в музичному театрі**» відбуваються у формі пасивної практики. Під час проходження практики у музичних театрах (Національному академічному театрі опери та балету України імені Т. Г. Шевченка, Київському національному театрі оперети, Київському муніципальному академічному театрі опери та балету для дітей та юнацтва), студент не бере активної участі у постановці музичної вистави (опера, оперета, мюзикл), а є спостерігачем над робочим процесом створення цієї вистави і процесом комунікації усіх підрозділів постановочної групи.

Навчальні ресурси

Нотний матеріал відповідного оперно-симфонічного репертуару, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії.

Методи контролю

Наприкінці 3-го семестру студенти проходять підсумковий контроль у формі заліку, сутність якого полягає у перевірці набутих знань і сформованих навичок в опануванні професійної діяльності диригента-постановника над постановкою музичної вистави. Студент має надати звітність про відвідування всіх запланованих репетицій на час проходження практики в музичному театрі (Національному академічному театрі опери та балету України імені Т. Г. Шевченка, Київському національному театрі оперети, Київському муніципальному академічному театрі опери та балету для дітей та юнацтва).

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування музичного театру	40
2.	Звітність пасивної практики	10
4.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів за 100-ю шкалою

90–100–А– відмінно здобувач вищої освіти демонструє : професійні знання партитури музичної вистави, виразну мануальну техніку, розуміння академічного (оперного) співу, добре грає клавир опери, добре інтонуює вокальні партії з листа, має хороший аналіз постановочного процесу опери.

82-89-В-добре здобувач вищої освіти демонструє якісний рівень знань партитури музичної вистави, добре орієнтується в мізансценах, добре контактує з виконавцями музичної вистави, має стислий аналіз процесу роботи над постановкою опери.

74-81-С-добре здобувач вищої освіти припускається несуттєвих технічних помилок, плутається в вокальному тексті, погано орієнтується в мізансценах. Добре склав аналіз постановки музичної вистави.

64-73-D-задовільно здобувач вищої освіти демонструє свої професійні знання і навички на задовільному рівні. Погано контактує з виконавцями постановки музичної вистави, не прислухається до порад керівників постановочної команди.

60-63-E-задовільно здобувач вищої освіти демонструє свої знання музичного матеріалу на задовільному рівні. Припускається технічних, динамічних та текстових помилок, відчувається його недостатня емоційність та виразність диригентської техніки. Провів не послідовну звітність практики.

35-59-FX-незадовільно здобувач вищої освіти на низькому професійному рівні має знання партитури музичної вистави, характеризується слабкою технічною підготовкою; низькою кількістю відвідування репетицій; погано грає клавир опери.

1-34-F-незадовільно здобувач вищої освіти не виконав основні вимоги, не набув необхідного професійного практичного досвіду; не відвідав в належному обсязі запланованих в музичному театрі репетицій.

Інклюзивне навчання

Жоден студент не має відчувати себе іншим та виключеним з освітніх, культурних і соціальних процесів – це головне завдання інклюзії.

Поза аудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних виконавських конкурсах, творчих заходах, концертах класу тощо.

Рекомендована література

1. Венедиктов Л.М. Академік оперного мистецтва (Про діяльність В.С.Тольби) // Виконавські школи вищих навчальних закладів України: Зб. Ст.. – К.: Київська держ. консерваторія імені П.І.Чайковського, 1990
2. Вірановський Г. Музично-теоретичні системи. –К.: Музична Україна, 1978
3. Володимир Рожок – «Степан Турчак», Либідь, 2013р.
4. Грінченко О. Історія української музики – К., 1922.
5. Завадинський Д. Вибір тактових схем // Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980
6. Ігнатченко Г. Фактура і форма-процес: принципи композиційного взаємозв'язку / Г. Ігнатченко // Українське музикознавство (республ. міжвід. наук.-метод. збірник) / [ред. кол.: Котляревський І. А. (голова) та ін.] – К., 1989. – Вип. 24. – С. 75–83.
7. Іконник В.М. “Культура інтонації”. К.: Рукопис, 1969. Історія української музики: в 6 т. – К.: Наукова думка, 1989 –т. 1-2; 1990 –т.3; 1992 –т.4
8. Історія української музики: У 4 т. – К., 1989, 1990, 1992.
9. Канерштейн М. Про методику навчання диригентів // Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980
10. Кокарева Е. О. Основи диригентської підготовки : навч.-метод. посібник / Е. О. Кокарева. – Кривий Ріг : КПІ ДВНЗ «КНУ», 2015. – 232 с
11. Колеса М. Навчання студента-диригента в класі по спеціальності //Українська музика. – К.: Музична Україна, 1972
12. Колеса М. Основи техніки диригування. –К.: Держвидав., 1960
- 13.Кофман Р. Виховання диригента: Психологічні особливості. – К.: Музична Україна, 1986.
14. Леоненко Я. Музичний простір вистав театру Леся Курбаса / Я. Леоненко, Г. Фількевич // Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Ін-т проблем сучасного мистецтва АМУ ; [ред. кол.: В. Сидоренко (голова) та ін.] – К., 2006. – С. 325–350.
- 15.Москаленко В. До визначення поняття «Музичне мислення» // Українське музикознавство. – Вип.. 28. – К.: НМАУ, 1998
16. Пясковський І. Феноменологія музичного мислення / І. Пясковський // Науковий вісник : зб. наук. праць / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – К., 2000. – Вип. 7 : Музикознавство: з ХХ у ХХІ століття. – С. 46–56.
- 17.Рожок В. Музика і сучасність : монографічні дослідження. Науково-популярні та публіцистичні твори / В. Рожок ; [відп. ред. М. Р. Черкашина. – К. : Книга пам'яті України, 2003. – 219 с.
- 18.Рожок В. Стефан Турчак (до проблеми творчого методу диригента) // Наук.вісник НМАУ імені П.І.Чайковського. Музичне виконавство. – Вип.. 2. – К., 1999

- 19.Тольба В.С. – “Проблеми виконавства, Питання диригентської майстерності”. К.: Музична Україна, 1980.
- 20.Шпаковська В. Основні тенденції розвитку жанрів українського музично-драматичного театру кінця XX – початку XXI століття / В. Шпаковська // Нариси з історії театрального мистецтва України XX століття / Ін-т проблем сучасного мистецтва АМУ ; [ред. кол.: В. Сидоренко (голова) та ін.] – К., 2006. – С. 83–100.
- 22.Charles Munch – “I Am A Conductor” , Oxford University Press (January 1, 1955).
- 23.Richard Osborne – “Herbert Von Karajan: A life in Music”, Northeastern University Press; 1st Edition (March 30, 2000).
24. Daniel Barenboim – “A life in Music”, Arcade; 1st edition (August 1, 2013).
25. Leonard Bernstein – “The Joy of Music”, Amadeus; Illustrated edition(December 1, 2004).
26. Ernest Ansermet – “Les fondements de la musique dans la conscience humaine et autres écrits”, French edition, Mass Market Paperback, November 20, 1989.
27. Harvey Sachs – “Toscanini Musician of conscience”, Liveright; 1st Edition (June 27, 2017).